

Debat: Lavinefare

Bragt i Berlingske, 18. januar 2015

Af Lykke Friis, Prorektor for Uddannelse, Københavns Universitet

Nogle biografgængere vil sikkert nikke genkendende til lavinen i filmen »Force majeure«. Et underfundigt svensk velfærdsdrama, hvor snemasserne truer med at splitte den ellers så velbjergete, nordiske kernefamilie.

Også på de nok så fredelige universiteter kender man til laviner.

Det britiske Institute of Public Policy Research har i en rapport udsendt et lavinevarsel for selve den vestlige, akademiske tradition, der risikerer at blive tromlet fra flere kanter: Ophobningen af kapital til hjernekraft i asiatiske økonomier, der bevæger sig hastigt op ad ranglisterne og vinder markedsandele fra Europa og USA. Og opbygningen af onlineuniversiteter som prisbillige alternativer til den gamle auditorieundervisning.

Læg dertil de lokale laviner, såsom sidste års diskussion om dimensionering. Altså den svære øvelse at skære ned på de uddannelser, som på forhånd stemples »brødløse«. I sidste uge spottede Weekendavisen så en anden fare: Det besynderlige, statslige system i Danmark, hvor staten bygger og ejer de bygninger, som universitetet lejer. En vital sag om spildte skatte kroner, der går til murstens-bureaukrati, i stedet for at skabe fundamentet for et universitet i international topklasse. Systemet er problematisk på mindst to måder.

For det første er det som en trehjulet cykel, der skal trække et moderne universitet. Staten er byggherre, men byggeprocessen er koblet fra drift og vedligeholdelse. Embedsmænd hyrer folk med dyre timetakster fra opgave til opgave - arkitekter, ingeniører, entreprenører. Forskere og studerende har selvfølgelig ønsker til byggerierne, men bliver ofte tredje hjul, og ønskerne går tabt mellem parterne.

I DE LANGSTRAKTE processer risikerer Danmark også at gå glip af internationale stjerneforskere, som ofte kun kommer, hvis man kan tilbyde en pakke med hurtig reaktionstid, konkrete byggeplaner og et laboratorium med specialbygget, teknisk isenkram. Universitetet bruger desværre meget tid på at

slukke de værste brande i byggeprocesserne og overbevise topforskere om, at de ikke skal tage deres gode forskning og gå.

For det andet er det dyrt. Dybest set har Staten ikke en tilskyndelse til at bruge skattekroneerne klogest, og ekstraregningen bliver placeret på universitetet: Københavns Universitet (KU) betaler en husleje til staten, som ligger mindst 20 procent over niveauet på det frie marked. KU bruger immervæk over én mia. kr. hvert år til husleje, og overprisen er i realiteten en statslig afgift, som hverken kommer forskere, studerende eller aftagere til gode.

KU HAR ANSØGT Staten om at overtage bygningerne, så ansvaret for planlægning, byggeri og drift er samlet ét sted. Noget universitetsloven også giver mulighed for. Men sagsbehandlingen trækker ud. Man kunne spørge, hvad argumentet er imod, at landets største universitet får kloge hoveder under eget tag? DTU og CBS, gymnasierne og professionshøjskolerne har jo for længst fået selveje. For slet ikke at tale om de fleste topuniversiteter i udlandet, som naturligvis er herrer i egne huse.

Nogle gange står offentlige institutioner med hatten i hånden og et skilt i bydeform: »Send flere penge«. Men i denne sag kan Folketinget forbedre universitetets position og altså håndtere lavinefaren -uden at afsætte flere penge.